

**Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісі жөніндегі агенттігі
Төрағасының 2000 жылғы 6 маусымдағы N 228 "Балалар үйі қызметін
ұйымдастырудың ережелерін" және "Балалар үйіне балаларды қабылдаудың
және одан шығарудың ережелерін" бекіту туралы" бұйрығына толықтырулар мен
өзгеріс енгізу туралы**

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Денсаулық министрінің 2002 жылғы 19 ақпандағы N 181 бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2002 жылғы 6 наурызда тіркелді. Тіркеу N 1789. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2014 жылғы 22 сәуірдегі № 206 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Денсаулық сақтау министрінің 22.04.2014 № 206 бұйрығымен.

Балалар үйлерінің қызметін жақсарту, ата-ана қамқорынсыз қалған балалардың санын азайту мақсатында

Б Ұ Й Ы Р А М Ы Н :

1. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісі жөніндегі агенттігі Төрағасының 2000 жылғы 6 маусымдағы N 228 V001221_ "Балалар үйі қызметін ұйымдастырудың ережелерін" және "Балалар үйіне балаларды қабылдаудың және одан шығарудың ережелерін" бекіту туралы" бұйрығына келесі толықтырулар енгізілсін:

Көрсетілген бұйрықпен бекітілген Балалар үйі қызметін ұйымдастырудың е р е ж е с і н е :

1 тармақ "Ата-ана қамқорынсыз қалған," сөздерінің соңынан "некесіз жас анадан туылған балаларға," сөздерімен толықтырылсын;

3 тармақ 12), 13) тармақшалармен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"12) туа және жүре біткен венерологиялық аурулы балалар арнайы емі біткеннен кейін, аурудың жұқпалысыз кезеңінде;

13) АҚТҚ жұқтырылған/ЖҚТБ аурулы балалар, жұқпалысыз кезеңінде.";

12-1 тармақпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"12-1. Баланың әржақты және үйлесімді дамуын, тәуелсіз дара тұлғасының қалыптасуын, өзіндік дағдыларын баулуды қамтамасыз ету үшін Балалар үйінде болған барлық уақыт ішінде балалардың күтімі мен тәрбиесі тұрақты тұлғалармен іске асырылады. Бұл қағидаға әр жастағы балалар үшін бөлімдер (топтар) ұйымдастыру жолдарымен қол жеткізіледі немесе бөлімдерде балалар күн тәртібі мен тамақтану тәртібінің біркелкілігі негізінде бөлінеді. Соңғы

жағдайда, балаларды медициналық көрсетімдері бойынша ауыстыруды қоспағанда, бір бөлімнен (бір топтан) басқасына (екіншісіне) балалар және оларды тәрбиелеуші персонал бірге ауыстырылады.";

17-тармақ келесі редакцияда мазмұндалсын:

"17. Балалар үйінде төрт түрлі бөлімдер (топтар) болуы мүмкін:

- 1) "Үміт" бөлімі (тобы);
- 2) іс жүзінде дені сау балалар бөлімі (тобы);
- 3) ауруы емге көнетін ауру балалар бөлімі (тобы);
- 4) ауруы емге көнбейтін психикасы мен нерв жүйесі ауыр зақымданған балалар бөлімі (тобы).

Қажет кезде, түрі бірдей бірнеше бөлімдер ұйымдастыруға болады. Мамандандырылған Балалар үйлерінің барлық бөлімдерінде (топтарында) және жалпы түрдегі Балалар үйлерінің психикасы мен нерв жүйесі ауыр зақымданған балалар бөлімдерінде (топтарында) тәрбиеленушілер саны 8-ден, ауруы емге көнетін ауру балалар бөлімдерінде (топтарында) - 10-нан, "Үміт" бөлімдері (топтары) мен іс жүзінде дені сау балалар бөлімдерінде (топтарында) - 13-тен аспайды.

Балалардың тізімдік құрамы Балалар үйіндегі ескерілген орындар санына сәйкес болуы тиіс. ";

20 тармақпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"20. Қамқорлық кеңесі келесі міндеттерді шешеді:

- 1) тәрбиедегі балаларға әлеуметтік қолдау көрсету үшін Балалар үйінің мәселелеріне жұртшылықтың назарын аударады;
- 2) кәсіпкерлік дәрежесіне, адамдық қасиетіне көңіл аудара келіп, қызметкерлерді Балалар үйіне жұмысқа ұсынады;
- 3) Балалар үйіне балаларын уақытша орналастырған ата-ананың және баладан бас тарту қаупіне бейім жас аналардың тұрмыс, жұмыс, оқу орны жағдайына, қоғамдағы орнына талдау жасайды;
- 4) әсіресе жас аналарға көңіл аудара келе, балалары Балалар үйінде тәрбиедегі аналарға мұқтаж мәселелерін шешуде, оның ішінде жұмысқа орналасуына, оқуда, ізгілік-психологиялық демеу көрсетеді;
- 5) баланы анасына, анасының ата-анасы жан ұясына және басқа қамқоршыларға қайтару мәселелерін шешуге қатысады;
- 6) балаларды Балалар үйінен асырап алу барысына белсенді қатысады;
- 7) асырауға алынбаған дені сау балаларды Балалар ауылына ауыстыру мәселесін қарайды;
- 8) Балалар үйінің қызметіне ұйымдастыру-әдістемелік және істей көмек береді;
- 9) Балалар үйі персоналының мамандық біліктілігі мезгілімен шындалуы

жөнінде

ұсыныстар

береді.";

4 тараумен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"4. Балалар үйінде "Үміт" бөлімінің (тобының) қызметін ұйымдастыру.

21. "Үміт" бөлімі облыстағы жалпы түрдегі Балалар үйінің бірінің құрамында немесе, саласына қарамай, аймақтағы жалғыз Балалар үйінде жергілікті атқару органдарының келісімімен, қолданып жүрген заңнамалар тәртібі бойынша ұйымдастырылады.

22. "Үміт" бөлімі бірінші туатын некесіз жас әйелдерден туылған тұңғыштарға (егіз-тұңғыштарға) арналған. Сондай-ақ бөлімге сотталған және еңбекпен түзету мекемелерінде 3 жылдан аз мерзімін өтеп жүрген аналардың балалары қабылданады. Балалар үйінің "Үміт" бөліміндегі тәрбиеленушілер толық мемлекеттің қарамағында болады.

23. "Үміт" бөлімі балалардың тәулік бойы тұруына негізделіп жұмыс істейді.

24. Бұл бөлімде баланың тұру мерзімі 3 жасқа толғанға дейінгі мезгілмен анықталады.

25. "Үміт" бөлімін құрудың мақсаты жетімдіктің алдын алу, сондай-ақ балалардың өмірін, денсаулығын қорғауды, үйлесімді дамуын мемлекеттік кепілдікке алу болып табылады.

26. Осы мақсатты жүзеге асыруда "Үміт" бөлімінде келесі міндеттер мен қызметтер атқарылады:

1) баласынан бас тарту қаупіне бейім аналармен, олардың баладан бас тартуының алдын алу үшін медицина, педагогика қызметкерлерінің және психологтардың мақсатты бағытталған жұмыстары;

2) жас аналарға, оларға туып отырған қиын әлеуметтік жағдайда (туыстарының теріс түсінігі және келешектегі жалғыз басты ана ролі), ізгілік-психологиялық қолдау көрсету;

3) ана мен баланың арасында туысқандық байланыстарды сақтауға бейімдейтін жағдай жасау;

4) ананы тәрбиелеу барысына тарту;

5) баланың тәрбиеленуі мен үйлесімді дамуы үшін қолайлы жағдайларды қамтамасыз ету;

6) баланың жеке басы құқығын, оның жеке даму еркіндігін қамтамасыз ету және қорғау, құқығын шектеудің қандайда түрін болғызбау;

7) баланы анасының жан ұясына шығаруға дайындау;

8) анасы баласынан үзілді-кесілді бас тартқан жағдайда немесе оны ата-аналық құқығынан айырғанда балаларды асырап алуға дайындау және дені сау асырауға алынбаған балаларды отбасылық үлгідегі Балалар ауылына дайындау;

9) бөлім мен Балалар ауылының жұмыстарының өзара байланысын

10) мектеп жасына дейінгі тәрбие мен медицинаның кәзіргі заманғы жетістіктерін игеру мен іс жүзінде енгізу.

27. Аймақтың қажеттілігіне және балалардың санына қарай, "Үміт" бөлімі үшін Балалар үйінде, мүмкіндігінше бөлек кіру есігі бар, керекті бөлмелер жиынтығы бар (ұйықтау, ойнау, оқу бөлмелері, әжетхана мен жуыну бөлмелері, тарату бөлмесі, ана мен бала бөлмесі) үй-жай бөлу қажет.

28. Балалар үйінің штаттық кестесіне, Балалар үйінің басшысына бағынатын, "Үміт" бөлімі меңгерушісінің (0,5) лауазымын қосымша енгізу қажет.

29. Бөлім меңгерушісін Қамқорлық кеңесінің келісімімен Балалар үйінің бас дәрігері тағайындайды және жұмыстан босатады. Меңгерушінің лауазымына 3 жылдан астам өтілі бар дәрігер-педиатр немесе педагогикалық жоғары білімі бар 25-тен 45 жасқа дейінгі әйел жынысты адам тағайындалады. Жұмысқа қабылдаудағы негізгі талаптар кәсіпкерлік, адамгершілік қасиеттер болып т а б ы л а д ы .

30. Балалар үйінің барлық басшылығымен бірге, "Үміт" бөлімі қызметінің жалпы басшылығын бас дәрігер Қамқорлық кеңесінің бақылауымен жүзеге а с ы р а д ы .

31. Балалар үйінің қызметі сияқты, "Үміт" бөлімінің қызметін бақылау облыстық (қалалық) басқармаларға (департаменттерге) жүктеледі.

1. "Үміт" бөліміне балаларды қабылдау мен одан шығару е р е ж е л е р і

32. "Үміт" бөліміне, баласынан бас тарту қаупіне бейім, некесіз жас аналардан туылған кезеңінен 3 жасқа дейінгі дені сау және іс жүзінде дені сау тұңғыш-балалар, сондай-ақ еңбекпен түзету мекемелерінде 3 жылдан аз мерзімін өтеп жүрген сотталған аналардың балалары қабылданады.

33. "Үміт" бөліміне қабылдау перзентхана психологі, бала жатқан бөлім меңгерушісі және перзентхананың бас дәрігері қол қойған ауру тарихының көшірмесі арқылы жүргізіледі.

Баланы перзентханадан "Үміт" бөліміне ауыстыру, аналық борышты өтеу және "Үміт" бөліміне уақытша орналастыру туралы анамен алдын ала жүргізген психологтың мақсатты жұмысынан кейін, ауыстыру құпиясын сақтаумен, әуре-сарсаңға салмай, жүзеге асырылуы қажет.

34. Балалар үйінің бас дәрігері, ауыстыру мерзімі мен анасы туралы мәліметтерді (жұмыс, оқу орнын, мекен жайын, әлеуметтік жағдайын) көрсетіп, қабылданған бала туралы облыстық (қалалық) денсаулық сақтау басқармаларын (департаменттерін), Қамқорлық кеңесін, қорғаншы және қамқорлық органдарын 3

-күндік мерзімде жазбаша түрде хабардар етуі тиіс.

35. Балалар үйінің "Үміт" бөліміндегі әр балаға келесі құжаттар ресімделеді:

б а л а н ы ң д а м у т а р и х ы ;

е г у т ө л қ ұ ж а т ы ;

қорғаншы және қамқоршы органдарымен жасалған баланың анасының өмір сүру жағдайларын тексеру актісі;

т у у ы т у р а л ы к у ә л і г і .

36. "Үміт" бөлімінен бала анасының жан ұясына анасының өтініші мен баланың тууы туралы куәлігі, даму тарихының көшірмесі мен егу төлқұжаты негізінде шығарылады .

Жас ананың ата-аналары баланы тәрбиелеу үшін өз жанұясына алғысы келген жағдайда (егер ол өзі хабардар етсе), Балалар үйінің әкімшілігі Қамқорлық кеңесімен бірігіп, кез келген жастағы баланы кедергісіз олардың жанұясына шығару туралы мәселені шешеді .

37. Жазбаша ресімделген (Балалар үйіне балаларды қабылдаудың және одан шығарудың ережелерінің 2 қосымшасы) анасының баласынан бас тартуы немесе ата-ана құқығынан айырылған жағдайында, бала кез келген жаста асырап алынуы мүмкін. Дені сау, 6 айлықтан жоғарғы жастағы асырап алынбаған балалар Балалар ауылына ауыстырылуы мүмкін.

38. Дамуында психо-физикалық ауытқулары бар балалар мамандандырылған Балалар үйіне (бөліміне) ауыстырылады.

39. Балалар ауылына ауыстыруда балалардың денсаулық жағдайын оларды " Үміт" бөлімінде болған кезде бақылаған Балалар үйінің дәрігер-педиатры, психо-невропатологы анықтайды. Сонымен қатар, балаларды Балалар ауылына ауыстырудың алдында арнайы мамандандырылған мамандардың тереңдетілген тексеруі жүргізіледі, қорытындысы баланың даму тарихы көшірмесінде көрсетіледі .

Балалар үйі әкімшілігінің рұқсаты бойынша, балалар тобын Балалар ауылына ауыстыруға әзірлегеннен кейін, балаларды іріктеу және кейіннен Балалар ауылына ауыстыру мақсатымен Балалар ауылының ана-тәрбиешілері оларға 1 ай ішінде келіп тұрады. Бұл келудің мақсаты, Балалар ауылына ауыстырған кезде балалардың психологиялық бөгетін бұзу, ана-тәрбиешілерге баланы үйрету болып табылады .

Балаларды іріктеу кезінде балалардың этникалық тегін, белгілі мәдениетке жататындығын және ана тілін ескеру қажет.

Ана-тәрбиеші мен баланың психологиялық және мінез-құлықтық жақындығы маңызды роль атқарады. Балалар ауылы анасының талаптарына құлақ асып, осы белгілер арқылы балаларды іріктеуде Балалар үйінің медицина қызметкерлері мен психологы көмектеседі.

Егер медициналық қарсы көрсетімдер болмаған жағдайда егіз балалар Балалар ауылының бір отбасына беріледі.

40. Балаларды Балалар ауылына ауыстыру жүрісі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

41. Балаларды "Үміт" бөлімінен Балалар ауылына ауыстыра сала, бірінші күні, келешекте медициналық қызмет көрсету үшін, олар туралы мәліметтер аумақтық емханаға жіберіледі (ауырып, стационарлық емдеуді қажет еткен Балалар ауылының тәрбиеленушілері кез келген емдеу ұйымдарына сырқаттың түріне қарай жатқызылады).

42. Еңбекпен түзету орындарында 3 жылдан аз мерзімді өтеп жүрген сотталған аналардың балалары ұқсас тәртіпте шығарылады.

2. Балалар жұмысын ұйымдастыру

43. Ана мен баланың құқығы мен мүддесін қорғау мақсатында ана мен бала әрдайым құпиялық қатынаста болу үшін жағдай жасау қажет.

44. "Үміт" бөлімінде балаларды тәрбиелеу немқұрайлы, дөрекі қараудан, табиғи және психикалық зорлық көрсетуден қорғау мен қызметкерлердің жан-жақты қамқорлығы рәсімінде құрылады.

45. Тәрбиелеу жұмысында баланың этникалық тегі, белгілі мәдениетке жататындығы, ана тілі ескерілуі тиіс.

46. Тәрбиелеу барысы мен ойлау, сөйлеу қабілетін және т.б. дамыту жөніндегі жұмыстар, бала-бақшаларына арналған мектепке дейінгі тәрбиелеу бағдарламалары бойынша жүргізіледі.

47. Баладан бас тарту қаупі бар анаға психологиялық көмек іске асырылуы қажет.

48. Білікті медициналық көмек көрсетілуі және психика мен дене дамуындағы кемістіктер дер кезінде түзетілуі тиіс.

3. Балалары "Үміт" бөлімінде тұратын аналардың құқықтары мен міндеттері

49. Ана құқықты:

1) Баланы тәрбиелеу және күту жағдайларын жасау үшін "Үміт" бөліміне орналастыруға;

2) өз еркімен баланы омырау сүтімен емізуге;

3) өз баласының өмірі мен денсаулық жайы туралы толық ақпарат алуға.

50. Ана міндетті:

1) бөлімде болған уақытта баласына тұрақты түрде барып тұруға және оның тәрбиесіне қатысуға;

2) "Үміт" бөлімінің ішкі тәртібі ережелерін сақтауға.

51. Лауазымға бөлім персоналы, Қамқорлық кеңесінің өкілдері қатысқан

конкурстық іріктеу негізінде, Балалар үйі бас дәрігерінің бұйрығымен тағайындалады.

Персоналдың құқықтары мен міндеттері Балалар үйінің әкімшілігімен жасасқан жеке еңбек келісім-шартында бекітіледі.

52. Қажет жағдайда персонал:

- 1) анадан ішкі күн тәртібін сақтауды талап етеді;
- 2) Қамқорлық кеңесіне баласына анасының келмей жүргендігін хабарлайды."

Көрсетілген Бұйрықпен бекітілген Балалар үйіне балаларды қабылдаудың және одан шығарудың ережелерінде:

1 тармақ 10) тармақшамен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"10) некесіз жас аналардан туылған балалар.";

2 тармақ абзацпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"Некесіз жас аналардан туылған дені сау балалар перзентхананың психологі, бала болған жердің бөлім меңгерушісі және перзентхананың бас дәрігерінің қолы қойылған ауру тарихының үзіндісімен "Үміт" бөліміне тікелей қабылданады.";

4 тармақ "сифилиспен" сөзі соңынан "(мерезбен), ЖҚТБ" сөздерімен т о л ы қ т ы р ы л с ы н ;

12 тармақ бірінші абзацпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"Балалар өз жан ұясына қайтарылғанда, әлеуметтік қамсыздандыру немесе

білім жүйесіндегі интернат ұйымдарына, оның ішінде отбасылық үлгілі Балалар ауылына ауыстырылғанда, асырауға берілгенде Балалар үйінен шығарылады.";

16 тармақпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"16. Балалар ауылына балалар, 6 айлық жасынан бастап, сауықтырылғаннан және қандай да болмасын анықталмаған перинаталдық зақымдарын, туа біткен немесе тұқым қуу ауруларын жоққа шығарғаннан кейін ауыстырылады.";

Көрсетілген Бұйрықпен бекітілген Балалар үйінің медициналық, педагогикалық, аспазшылық персоналының штаттық норма мөлшерінде (ұсыныс ретінде):

11 тармақ 3) тармақшамен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"Үміт" бөлімінде (тобында) 0,5 лауазым."

15-1 тармақпен келесі мазмұнда толықтырылсын:

"Ұйымға 1,0 лауазым музыка қызметкері тағайындалады."

2. Облыстық, Алматы және Астана қалалық денсаулық сақтау

басқармаларының (департаменттерінің), сонымен қатар Балалар үйлерінің басшылары:

- 1) осы бұйрықты басшылыққа алсын және міндетті түрде орындасын;
- 2) Балалар үйінің құрамын осы бұйрыққа сәйкес қайта ұйымдастырсын.
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Вице-Министр А. Айдархановқа жүктелсін.
4. Осы бұйрық мемлекеттік тіркеуден өткен күннен бастап күшіне енеді.

Министр

Мамандар:

Омарбекова А.Т.

Қасымбеков Б.А.